ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

[2022] SC 45

2022/SC-A/52

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ފަނޑިޔާރު އަލީ ރަޝީދު ޙުސައިން

ފަނޑިޔާރު މަހާޒް އަލީ ޒާހިރު

ފަނޑިޔާރު ޙުސްނުއް ސުޢޫދު

ނިމުނު ތާރީޚު

06 ޖުލައި 2022

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ

2022/HC-B12/55,56

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް

މުޙައްމަދު އަކްރަމް، ހ. ގޯލްޑަންބީޗް، މާލެ

ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ނޫރުއްސަލާމް އަބޫބަކުރު (ލޯކްޗަމީ ޗޭމްބަރސް)

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އާއިޝަތު ރިޝާ
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ މަރްޔަމް ޝާހިދު
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ލީނާޒް ޢަދީލު
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ފާޠިމަތު ދީޝާ

ޖިނާއީ – ކޯޓް އަމުރު - ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުރަހަޅާ ހުރަހެޅުމާގުޅޭ ނިންމުން – ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ

94 ވަނަ މާއްދާ - ވަކިވަކި ކުށްތަކަށް މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މައްސަލައަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރުން.

<u>ފިހުރިސްތު</u>

ފަނޑިޔާރު އަލީ ރަޝީދު ޙުސައިންގެ ރައުޔު...1

ތަޢާރުފު..1

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް..1

ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް...3

ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ނުކުތާތައް...5

ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު..6

މިމައްސަލާގައި ތަޢްޒީރީގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުން...8

ވަކިވަކި ކުށްތަކަށް މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މައްސަލައަކަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރުން...............11

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް...13

ފަނޑިޔާރު މަޖާޒު އަލީ ޒާހިރުގެ ރައުޔު...14

ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދުގެ ރައުޔު...14

ޙުކުމް 15

بسم الله الرحمن الرحيم

މުޙައްމަދު އަކްރަމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

[2022] SC 45

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ރަޝީދު ޙުސައިންގެ ރައްޔު (ފަނޑިޔާރު މަހާޒް ޢަލީ ޒާހިރު އާއި ފަނޑިޔާރު ޙުސްނުއްސުޢޫދު ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

ތަޢާރުފު

1. މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/55,56 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ ހ. ގަރޑެންބިއުޓީ، މާލެ، މުޙައްމަދު އަކްރަމް (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A352347) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "މުޙައްމަދު އަކްރަމް") ގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް") އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމާއި ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކް ކުރުމުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި 08 ޑިސެމްބަރު 2020 ގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު އަކްރަމް ވަނީ ހައްޔަރުކޮށްފައެވެ. އަދި މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[1] 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގެ ދަށުން ޑައިމޯފިން ޓްރެފިކް ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ މުޙައްމަދު އަކްރަމްގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން 14 ފެބްރުއަރީ 2021

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011

ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވެއެވެ. ޖައިލާފިން ޝަބުދުލް ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ބަލާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 84/Cr-C/2021 ދަޢުވާއިންނެވެ. ކުރަހިސް ބާރުންހުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ބަލާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ 85/Cr-C/2021 ދަޢުވާއިންނެވެ.

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 84/Cr-C/2021 ދަޢުވާ އާއި ނަންބަރު 85/Cr-C/2021 ދަޢުވާގައި މުޙައްމަދު އަޙްމަދުގެ ޒާހިރުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުކުރަނާ ހުކުރަށްވުންބަލާއި ހުކުރާފައިވެއެވެ.

4. ޖައިލާފިން ޝަބުދުލް ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތް ނިންމާފައިވަނީ ހުކުރުގެން ބަލާފައިވާ ފުރަތަމަ ހުކުރުގެ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު ދަޢުވާގައި ހުކުރުގެން ހުކުރަގޮތުގައި ބަލައިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[2] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މަރުޙަލާ އިތުރުކުރުމުގެ ފުލުހުންގެ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ، މި ދަޢުވާއަކީ ދަޢުވާކުރުމުގެ މަރުޙަލާ ފާއިތުވެ ދިޔައިރުން އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ. މި ދެ ހުކުރުން ބަލާގޮތުގައިވާ ސަބަބުއް ކަމަށް ބެލެވުނު ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މަރުޙަލާ ފުލުހުންގެ ޖެނެރަލްގެ ވަޒީފާއިން އިތުރުކުރުމުގެ މަރުޙަލާ އިތުރު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު އޮތުމަށް ނުވަތަ ނިޔަލަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[3] 94 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މުއްދަތު އިތުރު ކުރިވިދާނެ ނުވާ ކަމަށެވެ، ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ އެ ޤާނޫނުގެ[4] 94 ވަނަ މާއްދާގައިވާ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔައިރުން ކަމަށެވެ.

5. ކުރަހިސް ބާރުންހުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތް ނިންމާފައިވަނީ ހުކުރުގެން ބަލާފައިވާ ފުރަތަމަ ހުކުރުގެ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު ދަޢުވާގައި ހުކުރުގެން ބެލެވިފައިވާ މި ދަޢުވާއަކީ ދަޢުވާ ކުރުމުގެ

---

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[3] އިބިދ

[4] އިބިދ

މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔަފަހުން އުފެދިފައިވާ ދައުވާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ. މި ހުކުމުން ހުށަހެޅި ސަބަބެއް ކަމަށް ބަލާން ކޮށްފައިވަނީ ކުށްބެހޭ ބޭރުން ކުރުމުގެ ކުރަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި[5] ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ބޮޑުކުށެއް ކަމަށް ނުވާއިރު، އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުއްދަތު އިތުރު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށެވެ.

6. މި ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅުނު ހުށަހެޅުންތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ދެ ނިންމުމުގައި ވަނީ އެއް އިބާރާތްތަކެވެ. އެ ދެ ނިންމުމުގައި ބުނެފައިވަނީ، "މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަން އެނގެން އޮތް ހިނދު، ދައުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މި ދައުވާ އުފުލާފައި ނުވާކަން މަޢުލޫމު މިންގަނޑުން ސާބިތު ކޮށްދިނުމާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލަ މައުޟޫޢީގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދާން ބޭނުން ނުވާކަމަށެވެ."

7. ޑައިއަމޯފިން ޓްރެފިކް ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމާއި،[6] ކަނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން،[7] އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ ދެ ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވެއެވެ.

ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް

8. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/55, 56 ފައިސަލާ އިންނެވެ.

---

[5] އެބަމ

[6] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3/SHN/(84-2021)/2022/06 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހާ ހުށަހެޅުމާގުޅޭ ނިންމި ނިންމުން"

[7] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3/SHN/(85-2021)/2022/07 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހާ ހުށަހެޅުމާގުޅޭ ނިންމި ނިންމުން"

9. މި މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ނިންމާފައިވަނީ، [illegible] ކުރުމުގެ ކުރީގެ ދަރަޖާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމާއި،[8] ކެނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރީގެ ދަރަޖާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން،[9] ބާޠިލުކުރުމަށާއި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމާ ހަމައިން ފެނިގެން އެ ދެ މައްސަލަ އަލުން ބެލުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހަވާލު ކުރުމަށެވެ. ތަފާތުވި ޚިޔާލުގައި ބުނެފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށެވެ.

10. ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ނިންމި ނިންމުމުގައި ބުނެފައިވަނީ ބައެއް ލިޔުންތަކުގައި ތާރީޚު އޮޅިފައި ހުރި ކަމަށާއި، އެ ލިޔުންތައް ބަލައި ދިރާސާކޮށް ބެލި ބެލުމުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[10] 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުއްދަތު އިތުރުކޮށް، ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ލިބޭ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މި މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާކަން އެނގޭ ކަމަށާއި، މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުން ގޯސް ގެއްލުން ލިބުން ހުށަހެޅުމުގައި ހުރި ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކަށް، އިސްލާޙު ކުރިމަތިވާ އަނިޔާއެއް ކަމާއި، އަދި ޝަރީޢަތުގައިވާ ތަފާތުތަކުގައި ހުރި އޮޅުންތައް ސާފުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތުމުން، މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ އުފުލިފައިވަނީ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބަލައި މައްސަލަ ބާޠިލު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށެވެ.

11. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/55, 56 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމަށް ބުނެ މުޤައްރަރު އަލްޤާޟީގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވައިފައެވެ.

---

[8] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3/SHN/(84-2021)/2022/06 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން"

[9] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3/SHN/(85-2021)/2022/07 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން"

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ނުކުތާތައް

12. މުހައްމަދު އަކްރަމްގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފީ ހަތަރު ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެ ނުކުތާތަކަކީ މުހައްމަދު އަކްރަމްގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ.

12.1. ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ "ޝަރީޢަތުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުތަކުން ނިންމި ޤަރާރު" އަދި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގައި އެޕީލްކުރައްވާ ސުވާލަން ޖަވާބު ދިނުމަށްޓަކައި ބަލާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[11] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ އިޖުރާއާތާ ޚިލާފުވާކަން.

12.2. ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިނުވާ ތުހުމަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[12] 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަން.

12.3. "ޝަރީޢަތުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ ސިޔާސަތު އެކު ގޮތް" އަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ވާފަދަ ގޮތެއްގައި ތަޢާރުފުކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ ބަދަލު ހަދާ ނުވާއިރު، މި ތަޢާރުފް ބޭނުން ކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ ކަނޑައެޅިގެން ޚިލާފުވާކަން.

12.4. މުހައްމަދު އަކްރަމްގެ މައްސަލަ އުފުލިފައިވާ ކުރަހިސާ ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރުގެ ދައުވާއަކީ ކުޑަކުދިން ކަމަކާއި، އެ ކުރުގެ ޖަރީމާގެ މައްދަރުޖައާ އިތުރުކުރާވާން މުއްދަތުތައް ކުރުގަޔަށްވާއިރު، އެ ދައުވާ އަލުން ބެލުމަށް ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[13] 94 ވަނަ މާއްދާ އާއި 22 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާކަން.

---

[11] އިބިދ

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ދަޢުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު

13. ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ދަޢުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު ރާއްޖޭގައި ފަސް ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. މިގޮތުގައިން ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ދަޢުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތުގެ އާންމު މިންގަޑު ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ[14] 61 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[15] 94 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. ޖިނާއީ ޚާއްސަ ދެ ޤާނޫނެއް ކަމަށްވާ ބިރުދެއްކުމާއި ތޫނުހަތިޔާރު މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި،[16] ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި،[17] އެ ދެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ކުށްތަކަށް ޚާއްސަ މިންގަޑެއް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. މީގެ އިތުރަށް އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ އާންމު ޤާނޫނުގެ[18] 64 ވަނަ މާއްދާގައި ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިފެހެއްޓޭނީ އިންތިޚާބެއްގެ ނަތީޖާ އިޢުލާން ކުރާތާ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިންތިޚާބުތަކާ ގުޅިގެން ކުރާ ކުށްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިފެހެއްޓުމުގެ މުއްދަތެއް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ.

14. ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކު ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުގައިބެހެއްޓުން ގޮތެއް ނިންމަން ފުލުހުންނާއި ކުރިމަތިކަން ހާޒިރު ކުރުމާއެކު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ ހިނގަން ފަށާނެއެވެ. އޭގެ ކުރިން އެ މާއްދާ ހަރަކާތެއް ނުކުރާނެއެވެ. އެމީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފުލުހުން ނިންމައިފި ނަމަ ތަޙުޤީޤު ނިންމަންޖެހޭ މުއްދަތަކީ 30 ދުވަސް ކަމަށް ބަލައިގެން އެހިސާބުން ފެށިގެން މުއްދަތު ހިސާބު ގުނާނެއެވެ. ގުނާއިރު އެހިނދު ދަތިކަމެއް ނިންމައިދީނަމަ ތަޙުޤީޤު ނިންމަންޖެހޭ މުއްދަތަކީ 45 ދުވަސް ކަމަށް ބަލައިގެން އެ ހިސާބުން ފެށިގެން މުއްދަތު ހިސާބު ގުނާނެއެވެ. މި ޙާލަތުގައި ވެސް ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް އޮންނަނީ 10 ދުވަހެވެ. ޖިނާއީ ބޮޑެތި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި

---

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014
[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016
[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010
[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015
[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2008

ތަޙުޤީޤުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމުގެ ނިޒާމެއް އޮވެއެވެ. ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަން ނުގެންދާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކަށް ހިނގާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[19] 61 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ބުނާ މިންގަނޑެވެ.

15. މުޙައްމަދު އަކްރަމްއަކީ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދު ކުރެވުނު މީހަކަށްވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ހަމައެކަނި ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތަށް ބަލާފައެވެ.

16. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[20] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންވެގެންވަނީ، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކު ހައްޔަރުކޮށް ބަންދާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތަށް ހާޟިރުކުރުމުން، އެމީހަކު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަނޑިޔާރު ނިންމައިފިނަމަ، ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޟިރުކުރިތާ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމަށާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހެޅޭތާ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލަން ވާނެ ކަމަށެވެ.

17. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[21] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންވެފައިވަނީ އަންނަނިވި އިބާރާތެވެ.

"މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ
މީހަކު ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވެފައި، އެ މައްސަލައިގެ
ބާވަތުން އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު
ފުރިހަމަކުރެވިދާނެ މައްސަލައެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014
[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016
[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ފުރިހަމަކުރުމަށްބަލައި މުއްދަތު އިޢުލާންކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އިޢުލާންކޮށްދޭ މުއްދަތަކީ، 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ."

މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުން

18. ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

18.1. މުޙައްމަދު އަކްރަމް ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކޮށް ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރުވުނީ 08 ޑިސެންބަރު 2020 ގައި ކަމާއި[22]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[23] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚަކީ 07 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި ކަމެވެ.

18.2. މުޙައްމަދު އަކްރަމްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތު ކުރެވޭ އެއް ކުށަކީ ގައިމުވެސް ޖެހިފައިވާ ކުރުން ކަމަށްވުމާއި، އެއީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށަކަށްވާތީ، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުމަށް އިތުރު ވަގުތު ބޭނުންވާނަމަ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[24] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުން، ސަބަބު ބަޔާންކޮށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިނުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގައި ފުލުހުން އެދެންޖެހޭ ކަމާއި، 07 ޖަނަވަރީ 2021 ގެ ކުރިން އެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރެވިފައި އޮންނަން ޖެހޭކަމެވެ.

18.3. ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި ދެ ފަހަރެއްގެ މަތިން މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދެވިފައިވާ ކަމަށާއި، 3 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ފުލުހުން ލިޔުމުން

[22] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2995 ކޯޓު އަމުރު

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[24] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އެދިގެން، 07 ޖަނަވަރީ 2021 އިން 21 ޖަނަވަރީ 2021 އަށް 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް 5 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އިތުރު ކުރުވުން ކަމަށާއި، އޭގެފަހުން، 18 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި އެ މައްސަލައިގައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިނުމަށް ފުރުހުން އެދިގެން، 22 ޖެނުއަރީ 2021 އިން 05 ފެބްރުއަރީ 2021 އަށް 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް 20 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އިތުރު ކުރުވުން ކަމަށެވެ.

18.4 ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އެ މައްސަލައާއެކު ތަޙްޤީޤުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައި ވާނަމަ، މައްސަލައިގެ ދިފާޢުން ޖަވާބުދީ، އެ ދިއުން ހިފެހެން ޖެހޭ ކަމަށް ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 99 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާގޮތަށް، މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުދިނުމަށް އެދޭ ޕެޓިޝަން ފޮނުވަން ޖެހޭ ކަމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމާއި، އެހެން ނަމަވެސް އެގޮތް ތަނަވަސް ގޮތަކީ އެ ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ކަމަށްވާތީ އެ ދިނުމަށްޓަކައި އަދަދުވެސް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ދިނުމުގެ ކަމަށް ދައުލަތުން ބެލެވިގެންވާކަމެވެ.

18.5 މިމައްސަލާގައި ކޯޓަށް މައްސަލައިގެ ދިފާޢުން ޖަވާބުދީ، ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން މުއްދަތު އިތުރުކުރުން ދިއުން ފޯމު 766 ގެ ޗިޓުގައި މައްސަލައިގެ ދިނުމަށްޓަކައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން ކަމަށާއި، ނަމަވެސް 3 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްދިނުމަށް ފުރުޞަތު އެދުން ދިއުން ކޯޓަށް އެއިރު ހުށަހެޅިފައި ނުވާކަމަށާއި، ފޯމު 765 ގެ ޗިޓުގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވަނީ 18 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ފުރުޞަތު ހުށަހެޅި ދުވަސް ކަމަށާއި އެ ފޯމުގައި އޮތް ކުށް އިސްތިޢުނާފުކުރަން އެދުމުން ހަމަ އެ ތާރީޚުގައި ފުރުޞަތު އެ ކުރި އިސްތިއުނާފުކޮށް އެހެން ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި

ފޫފިއް 767 ގެ ކޯޓުގައި ކޭސް ހުށަހެޅިފައިވަނީ އެ ފޫދު ކަމަށާއި އެ ފޫދުގައި ތާރީޚު ޖެހިފައިވަނީ 18 ޖެނުއަރީ 2021 ކަމަށާއި، އެ ފޫދު އެއްސެ ފޫދުވަރާއްޖެގައި ހުށަހެޅުނީ އޯޑަރުކުރެއް ކަމަށެވެ.

18.6. 3 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުނުސްވަން ފުރުސަތު އެދުން ދިޔުން ކޯޓުން އެދުނުން ފުރުސަތު ދިނުމާއި ހިސާބުކަމަށް ކޮށް، އެއްސެ ސަމާލުކަން މުވައްކިލު ކޮށް، ވަކިކޮށް ފޮނުވުމަށް ދިނުމާއި ކޯޓުގެ ހުށަހެޅުން ނިސްބަތަށް ދިރާސާކުރުމަށް ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވެ. ބުނެފައިވާ ކަމަށް ދައްކާފައިން ބޭނުމުކުރެވޭކަމަށެވެ.

18.7. 3 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުނުސްވަން ފުރުސަތު އެދުން ދިޔުން ދައްކަމަން ފިހުރުގައިވެސް އޭގެވެރިމަނުގެ ފުޓުބޯޓު ގުޅުވޭޓަން ކަމަށް، އޭގެވެރިމަނުގެ ފުޓުބޯޓު ގުޅުވޭޓަން ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނަރަލް ކަމަށް ދިއުމުގެ ދިޔުން ދައްކަމަން ސަރުކާރު ކޯޓުން ހުށަހެޅުމާ ކަމާއި، އެ ދިޔުމަން ބަލާއިރު، އޭގެވެރިމަނުގެ ފުޓުބޯޓު ފިހުރުމާ ދިޔުމުގެ ނަންބަރު 3 ޖެނުއަރީ 2021 ގެ ދިޔުމުގެ ނަންބަރު ކަން އެނގޭ ކަމާއި، ދިޔުން ދިޔުން ގަޑި އާއި ހަމަޖެހި މިހާރު ނަން ވެސް އޮތުކަން ފާހަގަ ކުރެވޭކަމަށެވެ.

19. އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، 3 ޖެނުއަރީ 2021 ގައި މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުނުސްވަން ފުރުސަތު އެދުންތަ ބުނެމަން ހުށަހެޅުމާ ކަންކަން މަޤާމު މިންގަނޑުން ވަޒަންކޮށް ބަލާއިރު 3 ޖެނުއަރީ 2021 ގެ ދިޔުން ފުރުސަތު ހުށަހެޅި ކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނަރަލް އޮފީސް މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުހަމަ ފުރުސަތު ދިނުމުން އެދުނެންކަމަށް އަޑުއަހާފައިން ބައިވެފައެވެ. އެހެން ސަމާލު، ދައްކަމަން ހައިކޯޓުން ހުށަހެޅި 3 ޖެނުއަރީ 2021 ގެ ދިޔުމާއި އެ ދިޔުން ދައްކަމަން އޭގެވެރިމަނުގެ ފުޓުބޯޓު ދިމުން ކަމުގެ ދިޔުމަށް ދައްކަމުން ދަފްތަރުގެ ހުށަހެޅިމަށް މިކަމުގައި އޮވެން އަދާކުރާ ކަންކަން ސާފުވާން ދިޔުމުގެ ކަމުގައި ބަލަފައެވެ.

20. އިޖްރާއީ ކޯޓުގެ ގޮތުގައި މައްސަލައަށް ނިމުމެއް އައިސް މައްސަލަ ބާތިލުވާނެ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމަށްވާ ޢަލީ ޖުބައިރު އާއި އިތުރު 2 ފަރާތެއް ވ. ޖުޑީޝިއަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަޟިއްޔާ[25] މި މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، 3 ޖަނަވަރީ 2021 ގެ ތާރީޚުން ފެށިގެން ހުކުމްކުރުމަށް، މި މައްސަލައިގައި ޖުޑީޝިއަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤަޟިއްޔާ ފެށުނު މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުފަރާތުން ފެށިގެން ފިޔަވަނ ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޔާންތަކުން، މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށް ފެށިގެން ނެތުނު ކަމާމެދު އަރާފައިވާ ޙާލަތު ފިޔަވާފައިވާ ދަށުގައި ގޮތަކީ ޤާނޫނީ އޮތޯރިޓީ ނެތް، މިކަން ސާފުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތުމުން، މި މައްސަލައިގައި ދިއުމާ އުފުލިފައިވާ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ އިޖްރާއަތް ހިފެހެއްޓުމަށް ބަލައި މައްސަލަ ބާތިލު ނުކުރެވޭނެކަމުގައި އަހުރެން ދެކެމެވެ. މިކަން މިފަދަ ޢަދާލަތުގެ އިސްތިޢުނާފު ފުރަތަމަ ތިން ނުކުތާގައި އިސްތިޢުނާފު ކުރާފަރާތުން ބުނެފައިވާ ދަށުގައި ވަޒަނުކުރެވޭ ނުފޫޒުގައި ނުހުށަހެޅޭނެ ބަލައިލެވިފައެވެ.

ވަކިވަކި ކުރެވޭކަށް މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މައްސަލައަށް މުއްދަތު އިތުރުކުރުން

21. މުޤައްރަރު އަހުރެންގެ މައްސަލަ އުފެދިފައިވާ ކަނޑަނ ބޭނުންކުރުމުގެ ދައުރާއަކީ ކުރިކުރެއް ކަމަށާއި، އެ ކުރުގެ ތަޢާރުފު މުއްދަތެއް އިތުރުކުރުން މުއްދަތެއް ކަމުގައި ނުވާއިރު، އެ ދައުރާ އަލުން ބެލުމަށް ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޙުކުމް އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[26] 94 ވަނަ މާއްދާ އާއި 22 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ކަމަށް އިސްތިޢުނާފު ހަމަޖެހުނު ނުކުތާގައި މުޤައްރަރު އަހުރެންގެ ފާހަގަކޮށް ބަޔާންފައިވެއެވެ. ދައުލަތުން ބަޔާންފައިވާ މިއީ ދަށް ކޯޓުގައި އަދި ހައިކޯޓުގައި ވެސް ބަހުސް ކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ނޫންކަމަށްވެ.

[25] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/108, 109, 110 ޤަޟިއްޔާ
[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

22. ކެނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގެ 1.1 ގައި އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ސަބަބަކީ ކޯބައިކަން ބަޔާންކުރުމުން މުޙައްމަދު އަކުރަމުގެ ފާރަމުން ބަޔާންވެފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކެނަބިސް ބޭނުން ކުރުމުގެ ކުށަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި[27] ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ބޭޒުކުށެއްކަމަށް ނުވާއިރު، އެ ކުށާ ގުޅިގެން އެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުއްދަތު އިތުރު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގައި ބަޔާންވެފައިވާ ދައުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މި ދައުވާ އުފުލާފައި ނުވާކަމަށެވެ. މިގޮތުން އެކަމަކީ ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ގޮތުން ނިމިފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ބަލަންޖެހެއެވެ.

23. ކެނަބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމުން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވެއެވެ. ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މި ދައުވާގައި ހުށަހެޅި ވަކަށް ދެއްކި ކަމަށް މުޙައްމަދު އަކުރަމުގެ ފާރަމުން ބަޔާންވެފައިވެއެވެ. ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމަމުން ބަޔާންވެފައިވާ މި މައްސަލައިގައި ދައުވާ އުފުލިފައިވަނީ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތާ ޚިލާފަށްކަމުގައި ބަލާނުލާފައި ނިމޭކަމަށެވެ.

24. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[28] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންވެގެންވާ، ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޭޒު ކުށެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ބާވަތުން އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުވިދާނެ މައްސަލައެއް ކަމުގައި އެ މައްސަލަ ނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެ ކަމަށާއި، އެގޮތުން އިތުރު ކުރެވޭ މުއްދަތު 30

[27] އބދ

[28] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

(ޕިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެން ނުވާނެ ކަމަށެވެ. މީގެ އިދިކޮޅު މަސްއޫލަކީ ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުރަނީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށަކަށް ނުވާނަމަ، މުއްދަތު އިތުރު ނުކުރެވޭނެ ކަމެވެ.

25. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[29] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށް ފުލުހުން އެދިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މުއްދަތު އިތުރު ކޯޓުތަކުގައި މިހައިތަނަށް އަމަލު ކުރަމުން އައިސްފައިވާ، ތަޙްޤީޤުކުރާ މައްސަލައިގައި ހިފެހެއްޓި ވަކިވަކި ކޯޓަކުން މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ތަޙްޤީޤު ކުރާ މައްސަލައަކަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށް އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމުން ދަޢުވާކުރުމެވެ. އެ މާއްދާގެ ނަޞަށް ބަލާއިރު، ކުރުގެ ބަދަލުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކަށް ތަރުތީބުކުރެވިފައެވެ. އަދި ގޮތެއް ބަޔާންކޮށްފައި ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މުއްދަތު މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަ ނުވަނީސް އެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުގައި ހިފެހި ވަކިވަކި ކޯޓުތަކުގައި ދަތުވާ އުނދަގޫތަކަށް ފަސޭހަ ކަމެއް ކަމަށް ނުވެވުމާއި، އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އިންސާފު ޤާއިމު ކުރުމަށް ހުރަސްއެޅޭކަން ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމެއްކަން ވެސް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. މިހެން މިކަން ޢަމަލުކުރުން މި ދައުރާ އުފެއްދިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމުން ކަމަށް އެ މާއްދާ މާނަކުރުމަކީ އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދާއި ޚިލާފު އެއްގޮތް މާނަކުރުމެއް ނޫންކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

26. އިސްވެ ބަޔާންވި ދަލީލު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[30] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ މުއްދަތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އިތުރުކޮށްދެވިދާނެ އެ މާއްދާގެ އަކުރާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ނުވާނީ އާއި، މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާ

---

[29] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[30] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އުފުލާފައިވަނީ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކަމަށްވާތީ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/55, 56 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަން ޤާނޫނީ ނުކުތާތަކަން އަހުރެމެންނަށް ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މަހާޒު އަލީ ޒާހިރުގެ ރައުޔު

27. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު އަލީ ރަޝީދު ހުސައިނުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދުކުރަމެވެ. މީގެ އިތުރަށް މި މައްސަލައިގެ ޙުކުމްގައި ދިރާސާ ކުރުމުން ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަމެއް ރައުޔުގައި ފާހަގަ ކުރުން މުހިންމު ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

28. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާއަށް ޢަމަލުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅާ "ބަންދުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ފޯމު" އަށް ހާއްސަ ރިފަރެންސް ނަންބަރެއް އެ ފޯމުގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ. މި ފޯމު ހުށަހެޅުމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށްފަހު ދޫކުރަނީ "ބަންދުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ނިންމި ޙުކުމް" ކިޔާ ޙުކުމުގެ ކޮޕީއެވެ. މި ޙުކުމުގައި ޙުކުމަށް ހާއްސަ ރިފަރެންސް ނަންބަރެއް ހިމެނިފައިވެއެވެ.

29. އެހެން ނަމަވެސް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށްފަހު، ދޫކުރާ ދިނުމުގައި، ފުލުހުންގެ ފަރާތުން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދުން ފޯމާ ބަލާލާ ދޫކުރައްވައިފައެވެ. މިފަދައިން ބަލާލާއިރު ނަންބަރެއް ނުވަތަ އެއްޗެކޭ ކަމެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފުލުހުންގެ ކޮބަން ނުސްޚާ "ބަންދު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ފޯމު" ގައި ހިމެނުނަމަ، މުއްދަތު އިތުރުކުރި ކުރުމަށްފަހު ޝަރުޢީ އުޞޫލުތަކުގެ ޙާލަތު ކުރެވިގެން ދެނެއެވެ. އަދި މީގެ އިޖުރާއަތު ހިންގިފައިވާ ގޮތް ހާމަވެ، ސާފުކަން ބޮޑުވެގެން ދަންނަކުގައި އަހުރެން ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދުގެ ރައުޔު

30. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު އަލީ ރަޝީދު ހުސައިނުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް

އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެ ގޮތުގަމިން ހުރުމުން، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/55,56 ފައިސަލާ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަމަށްވާތީ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/55,56 ފައިސަލާއަށް ބަދަލެއް ގެންނަން ޖެހޭކަމަށް ނުފެނޭތީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ފައިސަލާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ޙުސްނުއްސުޢޫދު	ޢަލީ ޙަމީދު ޙުސައިން (ރިޔާސަތު)	މަހާޒް ޢަލީ ޒާހިރު